

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnštvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hšr. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Volitve pa volitve!

Ni dolgo, kar smo volili v Ljutomeru v deželni zbor, pa so že sopet volitve razpisane v okrajni zastop Ormoški; treba je pogledati nazaj in naprej, na vse strani, da se vidi, kje je sovražnik tičal in kje sedaj tiči, da zmagamo pri okrajnih volitvah ravno tako, kakor smo zmagali pri deželni volitvi, ko smo si izbrali nevstrašljivega zagovornika g. dr. Dečka.

Pri deželni volitvi je bil naš sovražnik Nemec, germanizem je oholo vzdigal svojo glavo, ker si je mislil, da je zmaga na vsaki način njegova; smelo je klatil od kmeta do kmeta; prešteje svoje volilce v Radgonskem in Ljutomerskem okraji in glej, le za en glas se je zmotil ter si je mislil: saj so Ormožanci vsi moji, razun par duhovnikov. Ali tu se je oholest germanska najbolj zmotila. Ko so Ormožani pritisnili, obračal se je Ljutomerski „mogotec“, kakor kača, čerji na rep stopiš. Ormožani so skoraj enoglasno volili g. dr. Dečka. Zmaga g. dr. Dečka je toraj naša narodna zmaga, naše narodno veselje; hinavski germanizem in liberalizem je v Ljutomeru za šestkrat šest let sijajno pokopan.

Enaka nevarnost preti okrajnemu zastopu Ormoškemu. Kakor se je Ljutomerski germanizem družil s poštenim Slovencem Farkašem in je njegovo narodnost zlorabil za svoje nakane, tako se družijo tudi v našem okraji Nemci ali bolje nemškutarji z nekaterimi Slovenci, da bi z njimi podrli dosedanji okrajni zastop, kateri devet let opravlja okrajne zadeve. Tak „Slovenec“ (?) je g. F. Kapus, ki je pisarniško službo obesil na klin, ker ga je vdova Žinkova vzela. Krčmar Kapus pa Slovencev nič kaj ne mara; on je v svoji krčmi pred letom dni tr: „Meni je en nemškutar ljubši, kakor trije Slovenci“; letos pa se je grozil: „duhovne moramo iztirati iz okrajnega zastopa“.

Nemčurji se toraj družijo zdaj radi s tem g. Kapusom; na priznanje njegovih dosedanjih in

bodočih zaslug so ga pa tudi že volili v svojo nemško hranilnico za direktorja; njega bi radi imeli tudi v okrajnem zastopu in bi ga menda celo za okrajnega načelnika povzdignili.

Danes toraj kličemo vsem zavednim Slovencem Ormoškega okraja: na stražo! Nemce in nemškutarje že več, kakor deset let v tem okraji poznamo, nekako so bili ginili; pri letošnji vročini pa se spet množijo in še celo nekatere dosedanje Slovence objemajo. Zavedni Slovenci tukajšnjega okraja bodo se toraj boriti morali proti nemčurstvu in proti novi, ne znamo, kako ji naj rečemo, — Kapusovi stranki. Ormoški.

Otvorjenje posojilnice v Vitanji.

(Konec.)

Naši znani prijatelji so pa zadnje dni tudi tako-le govorili: „Zakaj se duhovnik meša v te reči? To denarno barantijo naj le nam prepustijo, ki smo je navajeni. Duhovnik naj skrbijo za duše svojih“. Kaj hočem odgovoriti na to? Jaz mislim tako-le: Če more duhovnik pomagati ljudem tudi v posvetnih potrebah, bodo mi dovolili moji nasprotniki, da rečem: to je le hvale vredno! Če bo naš Gospod obilno poplačal kupico hladne vode, katero podeli duhovnik ali neduhovnik ubogemu sosedu, upam, da prejmem enkrat plačilo tudi za to, če ti pomagam, da ti ni treba drugod na visoke obresti denarjev iskati, da ti ni treba cele dni okoli hoditi v Konjice ali pa v Celje in ti ni treba tamkaj iskati denarjev. Pričakujem plačilo enkrat, če ti pomagam, da ti s takojšnjim pohajkovanjem ni treba doma dela zane-marjati in po ptujem denarjev zapravljati. Pri vsem tem bodem pa že tudi v prihodnje, kakor sem menda do zdaj delal, skrbel za duševne potrebe naših faranov. Prav zlo me bo veselilo, če zamorem prav pogostoma vstrzati našim liberalcem, ki po tej dušni pomoči do zdaj niso preveč koprneli. Naj bodo le brez skrbi! Dušeskrbje ne bo v fari zaradi posojilnice nobene

škoda trpelo, saj so zraven mene še štirje drugi možje v odboru, ki so se zavezali, da bodo vsikdar radi pri posojilnici poslovali, kedar bom jaz zadržan.

Duhovniki katoliške cerkve so po svojih razmerah radi skrbeli ne le samo za večni blagor človeštva, temveč tudi za časni blagostan. Ravno v ta namen so apostoli izvolili 7 dijakonov, naj ne le oznanjujejo božje besede, temveč naj tudi denarje sprejemljejo in jih potem med potrebne delijo. V življenji sv. Polikarpa, ki je umrl leta 166 po Kristusu, se bere sledeča zgodba. Bogati judje so skupovali ob času žetve žito po nizki ceni ter ga potem ob potrebi prodajali za visoki denar. To je škofa silno bolelo. Pozidal si je toraj sam žitne shrambe skupoval žito ob času žetve ter ga je po zimi po nizki ceni ljudem zopet prodajal. To pa bogatim judom ni bilo po volji. Sežgali so mu toraj njegove žitne shrambe z žitom vred. Ko svetnik izve, da goriijo njegove žitne shrambe, teče gasit. Toda prišel je prepozno: vse je bilo že v plamenu. Zavzel se je nad toliko hudobijo ljudstva, obrnil hrbet proti ognju ter rekel: „Tudi prav; jaz sem že starček; rado me zebe; bom se vsaj enkrat segrel pri tem ognju.“ — Enako so delali, ne sicer nekrščeni, temveč krščeni judje, ko se je imela nekje ustanoviti posojilnica. Najbrž so se bali, da bi njihova kupčija tako lepo ne cvetela, kakor poprej, ko v tistem kraju še ni bilo posojilnice. Hiše, v kateri bi bila imela posojilnica prebivati, sicer niso sežgali; toda lastnika tiste hiše, ki je bil z novo posojilnico že pogodbo sklenil zastran stanovanja, so našuntali, da je posojilnici zopet odpovedal stanovanje.

Verujte mi: s tem, da sem Vam pripomogel k posojilnici, in da ste me izvolili v načelnika, pač ne bom imel nobenega dobička; ravno nasprotno, nakopal sem si veliko novih skrbi.

Bodite prepričani: z novo posojilnico smo skušali le vstreči tistim, ki bodo imeli denarjev za nalaganje, da toraj denar kar tukaj doma naložijo na obresti; vstreženo bo marsikaterim pridnim poslom, da se jim denar ne bo brezobrestno pomikal po žepih in škrinjah in ga ne bodo nepotrebno zapravljali po gostilnicah. S posojilnico smo skušali vstrežati pa tudi tistim, ki včasih nagloma potrebujejo posojila, da toraj denar tudi kar doma v roke dobijo, ne da bi morali živino ali kakšno drugo blago prodajati pod ceno.

Smete toraj imeti popolno zaupanje v našo posojilnico. Prosimo pa ljubega Očeta nebeškega, od katerega prihaja vse dobro, da naše pošteno prizadevanje milostjivo blagoslovi!

Po tem govoru so se kupovali deleži; odanih je bilo 27; denarnih vlog je bilo pa za 1521 gld. Tudi posojilo se je oddalo.

Posojilnica daje za vloge po 5 %, jemlje pa za posojila 6½ %.

Uradni dnevi so vsak četrtek od 9. do 11. ure. Če je v četrtek praznik, pa se bo uradovalo v petek. Ob drugih dnevih se nič ne opravi.

Vitanje, dne 26. junija 1890.

Načelstvo posojilnice.

Gospodarske stvari.

Nasvet prošnje.

Naj bi gospodi župani občin ob železnici od Maribora do Rač ali Pragarskega na dotičnem mestu vložili prošnjo, da bi se tovarniku št. 92, ki ob 1½12 vozi iz Maribora in v Račah postaja, pripenjal voz III. razreda, kakor se to vrši od Ponikve do Celja. Uzrok je:

1. Ker se nam mnogokrat domu mudi in pomešanca ne moremo čakati do 1½3. ure.

2. Pomešaneec dovozi v Maribor ravno o poludne, ko so uradi zaprti — in nič opraviti ne moremo do drugega vlaka.

3. Po sobotah je pomešaneec prenapolnjen, akoravno cele trume pešice mahajo domu, ker jim je do 1½3. ure predolgo čakati, ti bi pa se vsi radi peljali, ko bi okoli 11. ure dopoludne vlak vozil iz Maribora.

Naj bi torej vsi gospodi župani ove črte prošnjo napisali, njo Framskemu g. županu: Stefanu Mahorko zročili, ki bi jo dal pri svojem testu potrditi, in odposlati. S. G.

Hranilno in posojilno društvo na Ptui.

Hranilno in posojilno društvo v Ptui imelo je od dne 1. januarja do 30. junija 1890 dohodkov fl. 245.922·72, izdatkov pa fl. 240.773·70, torej gotovine fl. 5149·02. Polletni promet znaša tedaj fl. 491.845·44.

Dohodki: Vrnjena posojila fl. 66.595·05, hranilne vloge fl. 133.493·95. Obresti izposojil fl. 10.823·60, uradni stroški fl. 1609·29, eden glavni delež 100 fl., upravni deleži 4125 fl., vstopnina 316 novih udov 632 fl., posebna rezerva fl. 81·50; pri drugih zavodih naloženih prejeta na glavnici fl. 21.446·20, na obrestih fl. 168·64, zamudne obresti fl. 212·72, za tiskovine vrnjeno fl. 62·10, za koleke vrnjeno 62 fl. 10 kr., razni dohodki fl. 52·03.

Izdatki: 815 novih posojil fl. 104.814·— Vzdignene vloge fl. 79.702·02 in obresti 373 fl. 13 kr., upravni stroški fl. 958·16, naloženo pri drugih zavodih 34.560 fl., koleki fl. 81·50, glavni delež 100 fl., upravni deleži fl. 1863·77, dividenda fl. 156·08, tiskovine fl. 91·07, glavne in pomočne knjige fl. 21·90, za dobre namene fl. 1050·82, dača fl. 289·90, nakup hiše v Ptui fl. 16.710·75.

Posojila dajejo se na 6 % obresti, hranilne vloge obrestujejo se po 5 gld. od 100. Gr.

Sejmovi. Dne 14. julija v Ločah in v Valci. Dne 15. julija pri sv. Rozaliji. Dne 16. julija v Dobji in v Imenem. Dne 17. julija na Muti, pri sv. Filipu in na Bregu v Ptuiju za svinje.

Dopisi.

Iz Marenberskega okraja. (Volitev.)

Pri deželnozborski volitvi v Slov. Gradcu se je pokazalo, kako nemškutarska stranka želi kmete odvrniti od duhovnikov, ovčice ločiti od pastirjev. Pred velikimi vežnimi vratmi g. Güntherjeve hiše, kjer se je vršila volitev deželnega poslanca, je kratko pred začetkom volitve kandidat g. Franc Kovač, kmet pri sv. Antonu na Pohorju, se zbranim volilnim možem s prav krepkim glasom priporočeval, naj njega izvolijo; on je med drugim rekel: „kmet naj voli kmeta, duhovnik pa duhovnika, naj kmet ne voli duhovnika, ker duhovnik ni kmet, se tedaj za kmetске potrebe ne briga, in ne ve, kje kmeta čevlji žuli“. Isto govoriti se pravi otrobe vezati, ali prazno slamo mlatiti. Kmetom je, se ve, najbolj na tem ležeče, da bi se jim davkarsko breme zljajšalo. Ali so pa mar duhovniki krivi, če so davki v zdajnem času visoki? Ako se veliko tirja od davkoplačevalcev za vojaške potrebe, temu niso krivi duhovniki, ker oni po svojem poklicu oznanjujejo in priporočujejo mir in ljubezen do bližnjega, ne pa krvave vojske. In dokler je cerkva oskrbovala šolo, stroški za davkoplačevalce niso bili hudi, ker učitelji so dobivali bernjo ali zbirci od farmanov, cerkveni nadzorniki, čč. gg. dekani pa so pri izpraševanju zastran napredovanja v šolskih predmetih dobivali ne iz srenjske, ampak iz cerkvene blagajnice ali kase 3 fl. 15 kr.; če so zdaj, ko se je oskrbovanje šol cerkvi odvzelo, plačila za šolo večja, temu niso duhovniki krivi. Pri takih plačilnih okoliščinah, ki se odpraviti ne morejo, pokaže se pa tisti za prijatelja davkoplačilcev ali kmetov, kateri si prizadeva jim pripomagati, da zamorejo zahtevane davčne zneske ležje odrajtovati. In to storijo duhovniki. Da bi za neizogibljiva plačila kmetje v zadregi po krajši poti in z manjšimi stroški za nekaj časa dobili posojila, ustanovile so se po različnih krajih posojilnice, ena je tudi v Marenbergu. Njeni načelnik pa je duhovnik, č. g. župnik v Remšniku, in v prvem letu njenega obstanka so izmed štirih odbornikov bili trije duhovniki. Kako pa konservativni stranki nasprotni kandidat želi pomagati kmetom, katerim prigovarja, naj duhovnika ne volijo? G. Franc Kovač, po domačem Brunčko, si je v Vuhredski fari pozidal veliko nadstropno hišo, in si z ysemi silami prizadeva, pridobiti si dovoljenje za krčmo, to mu pa nič kaj po sreči ne gre, ker je v kraju, ki se obhodi v kakih 20 minutah, že pet

krčem dovoljenih, in še vrh tega eden veliko-posestnik ima pravico krčmariti, pa zavoljo družbinskih razmer se te pravice le ob večjih shodih poslužuje. Vsaki pa zapopade, da s pomnoženjem krčem v takem kraju, kjer jih je že več, kakor zadosti, se ne pomaga kmetom k boljšemu gmotnemu stanju, ampak se mu ponuja priložnost k lahkomišelnemu zapravljanju. Duhovniki so z ustanovljenjem posojilnice v djanju dokazali, da so prijatelji kmetov, ker želijo poštenemu gospodarju v zadregi pomagati, da za nekaj časa dobi denar in zamore s prodajanjem blaga počakati, dokler cena pri živini ali poljskih pridelkih poskoči, g. Kovač pa s svojim prizadevanjem, število krčem pomnožiti, nikakor ne kaže, da namerava stanje kmetov zboljšati, naj še tako glasno vpije in kriči, ker z vpitjem in kričanjem se nič ne dokaže, ampak le z djanjem. Prav so zatoraj storili posestniki na Remšniku, da so načelnika Marenberske posojilnice, svojega č. g. župnika si izbrali za volilnega moža, kakor so tudi modro ravnali Vuhredski posestniki, ki so pri volitvi volilnih mož večinoma glasovali za svojega dušnega pastirja, ki je med odborniki Marenberske posojilnice. In hvalevredno je bilo obnašanje slavnih volilcev v Slov. Gradcu, ker so po večini se trdno držali tiste stranke, na kateri so videli duhovnike, ki se trudijo ob primerni priložnosti kmetom pomagati z ustanovljenjem posojilnic, in niso marali za poslanca si izvoliti moža, ki se trudi za nepotrebno premoženje krčem.

Od Celja. (Volitev za deželni zbor.)

Od 285 volilnih mož iz 84 občin Celjskega okraja prišlo jih je v petek, dne 27. junija v Celje na volišče 253 samih vrlih narodnjakov. Ti so si soglasno izbrali v volitveno komisijo preč. g. kanonika M. Ivanca, g. Norb. Zanierja, g. F. Roša in g. J. Časl-na. Č. kr. okr. glavar g. dr. Wagner poklical je kot ces. poverjenik v volitveno komisijo gg. N. Rüpschl-na, Fr. Praunseisa in župnika J. Voha. Ti izvolili so si soglasno načelnikom preč. g. kanonika Ivanca. Volitev vršila se je najgladkejše. Vsi čč. volilni možje, volili so soglasno g. dr. Jos. Srneca in g. Mih. Vošnjaka. Od izostalih 32 volilcev pa ne gre vseh prištevati nasprotni stranki, ki se še prikazala ni na bojišči. Vsaj nekoliko od teh je še naših, a nekaj teh bilo je zadržanih po boleznih, drugi pa spadajo v vrsto onih korenjakov, ki vedno trdijo: „bodo že brez mene tudi opravili“. Ti pač ne pomislijo, da je obstoječa šolska postava bila l. 1868 sprejeta „jednoglasno“ to je: z večino jednega samega (!) glasa. Takrat pokopal bi bil jo eden sam mož naše stranke, da bi se bil še znašel v ovodobni „lesenjači“ na Dunaji, dandanes povzdiguje 35 premil. nadškofov in škofov avstrijskih svoj višjepastirski glas in storjene

škoda ne more popraviti. Z ozirom na volitve, ki nas čakajo prihodnjo spomlad za državni zbor treba nečuvno mlačnost volilcev nekaterih okrajev že zdaj resno grajati. Kdor ima pravico voliti, ima tudi dolžnost se te pravice posluževati po svojem najboljšem prepričanju!

Iz Ljutomera. (Volitev.) Da je bila pri nas volitva kmetske skupine že od začetka jako burna, to ste že poročali. Neumorno je delal tukajšnji glavar za svojo stranko. Poprej že pri volitvi volilnih mož je silil volilce za svojega kandidata, g. Ivana Farkaša, kmeta v Iljaševcih. To je bila lisičja zvijača. Nemčurska stranka je hotela s tem kmete volilce zbegati in bi potem imeli na svojem rovažu zarezano, da je ona zmagala a s tem je staremu, prezaslužnemu, poštenemu slovenskemu kmetu Farkašu napravila presitne, neznosne skrbi. Zato pa so imeli nemčurji dovolje dela. Glavar se je sam vozil sem in tje na dom volilcev in roke podaval, da se naj le voli njegov mož, ne pa dr. Dečko. Neki konjski mešetar od sv. Križa je od vasi v vas hodil in silil volilce na nemčursko stran in si je jih zapisoval v svoj imenik. V noči pred volitvijo so pa imeli dosti dela, na vseh dovozih v Ljutomer so pač dve uri hoda na daleč pribili ob cestah pozive za Farkaša, tudi domú so jih dobili nekateri volilci. Eden poziv je predstavljal g. Farkaša, drugi pa pozival za-nj: „Kmet naj kmeta voli!“ In to je napravilo med volilci tako omahovanje, da so nekateri bili oprani, kakor capa. Pa kaj bi ne! Po dve uri so agitatorji hodili in prežali ob cestah na volilce. Pred volitvijo so se zbrali volilci pri g. Valpotiči, ona stranka pa nekje drugod. Gosp. dr. Ivan Dečko je v gostilni med volilci razvil svoj program in potem so šli na volišče med sviranjem godbe. V predsednika komisije so bili izvoljeni g. Ivan Kunce, župnik od sv. Jurja, v odbor pa še od slov. strani Albin Švinger, župnik pri sv. Miklavžu, Ivan Rajh in Anton Božič, kmeta. Med tem časom napiše Farkaš pismo, ga doloži predsedniku, v katerem se je odpovedal, da ne kandidira in da neče volitve sprejeti. Ali kljub temu je še dobil 38 glasov, g. dr. Dečko pa 74. Več volilcev pa je, ne da bi glase oddali, odšlo. Po volitvi je godba zopet zaskvirala, pa je jo skozi orožnika glavar vstavil, zato so pa potem pri skupni veselici bolj igrali na vrtnu g. Valpotiča.

Iz Središča. (Novo šolsko poslopje.) Ko sem bral, da so Grabljenci kupili Kirbusičin ali po prejšnjem imenu „Koščičarov“ ograd, in ga blagodušno prepustijo v občini blagor, naj si narodni Središki župljani postavite prostorno šolsko poslopje, prišla mi je dobra misel, katere se ne moremo iznebiti tako dolgo, dokler je ne izpustim skoz pero, in je ne vtelesim na papir, če še ne bo prepozno. Središčani, vem, da ste toliko domišljeni in upam, da ste

tako sporazumni ali zjedinjeni in tudi toliko požrtvovalni, da bote si postavili tako šolsko poslopje, ali po Vašem domačem rečeno „takšno školo“, da bode razun štirih prostornih sob za sedanje štiri razrede, še peta soba pripravljena, za peti razred, če bo ga treba. Peti razred bi znal biti potreben prej, kakor se ga nadjamo, če bodo se otroci tako množili, kakor je razvidno iz pretečenih let, da se je dvorazrednica v kratkem morala razširiti v štirirazredno šolo. Rad pripoznam, da je temu veliko vzrok sedanja postava, ki terja, da otroci morajo šolo polaziti, ne samo do dvanajstega, ampak celo do štirinajstega leta, da je šolar že sposoben, ali dovolje močen mlatec, ko izstopi iz šole. Da si priskrbite sobo za V. razred, ali pa ne, to prepustim Vaši previdnosti in skrbi. Neki, po mojih mislih Vaš zelo dober prijatelj Vam je svetoval, da bi si zdaj priskrbeli to, da bi bili otroci po spolu ločeni v razredih. Kdo ne spozna, da to ne bi bilo dobro, izvrstno? Toda mislim si, da se to ne bo zgodilo ravno tako ne, kakor je dobro. Če pa to obskrbite, tedaj pa vam privoščim iz celega srca, in Vas tudi hvalim že naprej. Po takem bi zdaj v naši dobi gotovo zadostovali na vsaki strani pri dečkih in deklicah gotovo samo trije razredi, in ne bi bili tako hitro prenapolnjeni. V poduku pa bi se doseglo blizo toliko, kakor na štirirazrednici. Ali imate za mežnarijo in orgljarijo tudi primerno priličen prostorček? Če sedaj ne potrebujete za orgljarja stanovanja, ko ga orgljar ima sam, t. j. lastno blizo cerkve, tedaj pa skrbite tudi za potomce, ko ga ne bodo menda imeli tako, kakor je sedaj. Grabljenski.

Iz Murskega polja. (Žetev.) Slovencem se jako čudno zdi, zakaj da so nemčurji tako mučili Ivana Farkaša in ga silili za našega poslanca, ki ne more take teže nositi. Kako-li je to, da so si nemčurji izposodili iz Gradeca dr. Kokošineka za kandidata mest in trgov! Zakaj pa tedaj tukaj ni Farkaš dober? Zato, ker je Slovenec. Prav lepo je bilo videti po volitvi pri g. Valpotiču, da so vsi trije zraven druge gospode naše, sedeli skupaj in sicer g. Kukovec, g. dr. Dečko in Farkaš — vsi Slovenci. Ako bi hotel slednji volitev sprejeti, tedaj bi ga že mi volili brez nemčurjev. — Toti teden imamo po polji žetvo rži in potem pride na vrsto pšenica, po polji je vse lepo. Tudi sadja bode nekaj, posebno hrušek. Na goricah pa imamo sam strah, Bog zna, kako bode kaj. Tu in tam se se kaže grozdje, v nekaterih vinogradih pa le slabo. Tu in tam se že suši list, pa ljudje pravijo, da je to stari zimski smod. Kdo ve?

Iz Murskega polja. (Železna cesta.) Delo pri železniški progi, ki se napravlja od Radgone do Ljutomera, urno napreduje po daljnem Murskem polju. Najtežavniša dela so dovršena, le nekatera poslopja še se imajo zvršiti

in po nekaterih krajih se še mora cesta s prodcem nasuti in pragi se morajo položiti. Od Radgone do Radinec se prodec in kar še k delu trebajo, že z vlakom vozi. Pri Meleh in Sratovcih pa je bil nekdo temu vlak una tir debel kamen položil, ki bi lahko vlak s tira vrgel, zlasti, ko bi se to zgodilo tedaj, kedar se vlak nagloma vozi proti Radgoni. Nekateri ljudje in celo otroci rabijo tudi železno cesto za peško pot, čeravno jih delavci svarijo in naganjajo. Da bi se vsaka nesreča zabranila, zato je zdaj ostro prepovedano po železni cesti hoditi in še bolj se ve, da železničnemu vlaku kake ovire delati. C. kr. okrajno glavarstvo v Ljutomeru naznanja, da vsako poškodovanje železnične proge ali nevarno oviranje prometa se kaznuje kot zločin po § 85 kazenske postave z 1—5 let ječe, hoditi po železni cesti brez dovoljenja pa se kaznuje kot politični prestopek od 5—100 fl. globe. Da bi se torej ljudje izognili vsaki kazni in nesreči, opominjajo se, naj ne hodijo po železnični tiri in zlasti naj opustijo vsako poškodovanje železnice in vsako oviranje njenega prometa. Kdor ne bi ubogal, tistega bi lastna škoda morala zmodriti.

Iz Žalca. (Odgovor.) V Gospodarstveni prilogi št. 25. od 19. junija 1890 št. 6. našel sem iz Gotovelj, dopis: „čudni požar“, kateri tudi po krivem mene obero. Da sem imel v Gotovljah krčmo v najem, to je resnica a slabi krčmar, kateri ne zna ljudi kratkočasiti, ako hoče kaj skupiti. Kar še igranje zadene, igran jaz le, ako me kdo prisili. *) Kar pa tiče hmeljsko kupčijo, to je vsakemu na prosto dano, in tudi vsak kmet ve, po čem da je hmelj, ker ob tistem času kmetje po desetkrat na dan v Žalci stojijo in poprašujejo, po čem da je hmelj, toraj jih ne more nobeden nič „stisniti.“ Postavil sem si hišico, mislim s svojim denarjem in kakor pravijo, da je „oštarija“ vsakemu prosta, tako je tudi moja, da vsak lahko pride, ako hoče. Kar pot zadene čez tisti „lepi travnik“, pa ta pot je star, več sto let in torej ga ne more nihče prepovedati po pravici. To je moje mnenje.

A. C.

Iz Lembaha. (Pogreb.) Dne 24. junija smo imeli tukaj žalostno procesijo, sprevod 8 duhovnikov se je s preč. g. dekanom Ant. Jazbec vdeležilo pogreba Jozefe Slanc, oskrbnice pri našem č. g. župniku. Ona je, večkrat previdena s sv. zakramenti, po dolgi in hudi boleznici v nedeljo, dne 22. m. m. pol 6. ure zvečer mirno v Gospodu zaspala. Ranjko je spremljalo 21 belo oblečenih deklic z vencii, ter razna gospoda in obilica faranov. Presrečna hvala vsem. Mila sestra! — Sladko spavaj zdaj, — Od truda in bolečin.

S.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kmetijska in gozdarska razstava, ki jo imajo na Dunaji to poletje, je jako bogata in tudi obiskuje jo ljudstvo rado, toda iz tujih držav prihaja jih le malo, da si jo ogleda. — Minister zunanjih zadev, grof Kálnoky bode v kratkem času ozdravel, vendar pa mu bode še dalje časa treba miru. — V nedeljo so novi knezonadškof na Dunaji, dr. Gruscha, z veliko slovestnostjo nastopili svojo višjepastirsko službo. — Dne 2. avgusta pride Nj. veličanstvo, svitli cesar na dež. razstavo v Gradcu in v istem času bodo vložili tudi temeljni kamen za novo c. kr. vseučilišče. — Veleposestniki na Štajarskem so se udali liberalnim kričanjem ter so izvolili same liberalce v dež. zbor, to je pač plemenito ali ka-li. — Na Koroškem je bilo večer pred godom sv. Cirila in Metoda veliko kresov, pravi se, da jih je po vseh slov. občinah gorelo čez dvesto. Se ve, da so bili ti nemškutarjem „v pohujšanje“. — V Celovci je bilo uno večer prišlo do pretepa v neki oštariji; krivi so ga bili „olikani Nemci“ in zato liberalni listi molčijo o pretepu. Naj pa se le prime kje par slov. mladeničev. brž se bere po njih: glejte surovosti slov. ljudstva! — V Ljubljani je te dni šolska razstava c. kr. obrtnih strokovnih šol in hvali se, da je na njej prav lepih reči, izlasti v oddelku za rezbarijo. — Kedaj in kje obhaja družba sv. Cirila in Metoda svoje letno zborovanje, to še ni gotovo, vendar pa se odbor že peča s tem vprašanjem, najbrž pa bode kje na Primorskem. — Ces. namestnik za Primorje, vit. Rinaldini je uradno obiskal laške kraje in so ga povsod slovesno vzprijeli; liberalnim Lahom pa to brž ni bilo po volji. — Župan v Gorici, dr. Maurovich, se sicer rajta za Laha, vendar pa v novem času nima več toliko ljubezni do laških liberalcev, kakor poprej in zato mu že le-ti mečejo polena pod noge. No kakor poznamo moža, bode pa njegovo neprijateljstvo do liberalcev k malu pri kraji. — Mestno starešinstvo v Trstu ima več judov v svoji sredi in dr. Luzzato je celo namestnik župana. — Laško šolsko društvo, „pro patria“ misli napraviti podružnico pri sv. Ivanu, lepi vasi pri Trstu. Pravi pa se, da ondi ni tal za tako laško spako, ker so prebivalci vsi vrli Slovenci. — V Pazinu, mestu v Istri, je vsled novih volitev ves zastop naroden t. j. hrvaški. — V Buzetu, tudi v Istri, odprli so v nedeljo „hrv. čitaonico“. Take je bilo ondi že zdavna treba. — Pritožbo škofa Strossmayerja zoper uredbo dež. vlade, vsled katere se jemlje škofu gospodarjenje s škofijiskimi hostami, je dež. vlada v Zagrebu zavrgla in se je to lahko že naprej znalo, toda škofu je bilo za to, da se jim obvaruje pravica do gozdov, ali se vsaj pokaže,

*) Oj, oj, pri Vas ima pač gost velike pravice.
Stavec.

na kateri strani da je krivica. — Umrli je grof Pejačević, nadzornik c. kr. konjikov in je imel svoje dni veliko veljave, tudi v ogerskih deželah, ker je večji del prebival v Budapešti.

Vunanje države. Nova postava, ki so jo skovali framasoni v drž. zboru v Rimu o po-božnih zavodih, jemlje kat. župnikom vse pravice do njih. Zastopi se lahko, da sv. Oče Leon XIII. ugovarjajo zoper njo, toda ni upanja, da se postava zavrže, kajti Crispi hoče denar, ki leži v teh zavodih in tega ne dobi, dokler jih ima duhovščina na skrbi; zato mu je treba take postave! — Velika stranka v Italiji dela na to, da se razruši zveza Avstrije, Nemčije in Italije, to pa najbolj za voljo tega, da bi Avstriji potem iztrgali dežele, ki so več ali manj še laške, torej „ne rešene“. — Kolere še na Španjskem ni konec, vendar pa se ne širi doslej naprej in je torej upanje, da je ne dobimo še drugod. — V novem času se kaže francoska republika prijazno do slovanskih ljudstev, posebno pa še do Rusije. Mogoče je torej, da je zveza med francosko in rusko državo že gotova, da-si človek to le težko verjame. — Angleška vlada je prav vesela pogodbe svoje z Nemčijo, kajti za mali otok helgolandski dobila je velike pokrajine v Afriki in zato se misli, da je dala Nemcem še tudi kacic obljub za čas kake vojske med francosko republiko in nemškim cesarstvom. To je tudi prav verjetno. — Knez Bismarck trdi, da bi on ne bil take pogodbe sklenil z Anglijo in vidi se tedaj, da bi kaj rad izpodrinil sedanjega kancelarja, generala Caprivija. To mu pa ne steče še tako hitro, kajti nemški cesar Viljem II. pozna v generalu moža, na katerega se lahko zanese vselej, pozna pa tudi Bismarcka. — Ruski carjevič, Konstantin se zaroči letos jeseni z grško princesinjo Marijo. — Sopot se zatrjuje, da ruski car namerava nekaj na jugu, gledé Bolgarije in pravi se, da pride v tem gotovo do vojske med Rusijo in Avstrijo. Sedaj še pač to ni tako gotovo, da bi človek prisegel, da bode. — Stambulov, prvi minister v Bolgariji, dela na to, da se razglasi Bolgarija za neodvisno deželo, doslej pa še ji je turški sultan „gospod“, vsaj v nekaterih rečeh. — Turška vlada ne stori ničesar zoper roparje, ki rogovolijo po Macedoniji ter jemljejo ljudem siloma, kar jim koli pride pod roke. Roparji pa so mahomedanci, torej turški in to nam razjasnjuje, zakaj da ne stori sultan ničesar zoper nje. — V Afriki je sedaj huda vročina in je zato na vseh krajih mir, tudi v Abesiniji. — V Tunisu, ki je pod francosko republiko, so sedaj veseli, ker jim ne bode treba colnine plačevati za blago, ki ga pošljejo v francoska mesta. — Združene države na severu Amerike obsegajo sedaj 44 držav in bode tako k malu ves sever le ena, velika država. Bode tudi prav tako!

Za poduk in kratek čas.

Blažek in njegovi trije krajcarji.

(Pripovedka od sv. Ane v Slov. gor.)

(Dalje.)

Prvi ukaz je bil: pobrati proso s precej obširne njive, ker ni bilo dobro seme vsejano. Se ve, da posli in vsa okolica je premišljevala, kako to rešiti. Naš Blažek imel je tudi mnogo skrbi radi tega; zamišljen hodi sem in tje. V tem najde v nekem skrivnem kotičku steklenico napolnjeno s tekočino z napisom: „Zdravilo za hrome“. Blažek z veseljem sprejme najdeni zaklad, misleč, to mi zna na vsak način koristiti. Med tem, ko Blažek steklenico ogleduje, priletita dva goloba in se zraven njega vsedeta. Blažek hitro opazi, da sta hroma na nožicah ter si s težavo hrano iščeta; takoj tje priskoči in namaže jima z ono tekočino iz najdene steklenice nožice. V tem pa ona že zdrava poskočita ter se zahvalita Blažeku za to ljubav, in ako ju kedaj potrebuje, naj ju le brez skrbi pokliče, ker hočeta njemu pomagati. Takoj pa, ko goloba odletita in sta se začela v bližnjem gozdu glasiti, prišanta pred Blažekove oči hroma miška. Miške se tudi Blažek usmili, akoravno ni velik prijatelj miši, vendar ji vlije v ranjeno nogico krepčalne tekočine, in miška veselo poskoči ter se zahvali Blažeku za pomoč, zatrjujeva, da ako jo kedaj potrebuje pri kaki priliki, pokliče naj jo in rada bo pomagala. Miška se skrije v luknjico in glej, tu proti Blažekovim nogam se komaj premiče na pol pohabljen bučelica, njo pomaže. Ozdravljena bučelica iz hvaležnosti Blažeku pravi: „Ako me kedaj potrebuješ, le urno me pokliči, bodem ti pomagala“. In fr, fr, vzletela je veselo na bližnjo rožico si strdi nabirat. Blažek se zopet zamisli na moč zdravila: kar nenadoma prišanta ubogi — hromi medved ter ga z milim očesom pogleda, kakor bi reči hotel: glej, Blažek, veliko trpim in s silo se vlačim po svetu, da si poiščem vsaj potrebnega živeža. Blažek se tudi orjaškega medveda vsmili, akoravno je imel velik strah pred tem kosmatincem; vendar mu v rano vlije zadnji ostanek čudovite tekočine. Medved se prav ljubko Blažeku zahvali za ozdravljenje, skoraj proseč ga, ako kedaj potrebuje njegove pomoči, naj ga pokliče in takoj je pripravljen pomagati. Veselo zdrči medved v bližnji gozd in Blažek hiti domu.

Doma sliši, da še se ni nihče oglasil, ki bi bil tako premeten, da bi pobral proso na njivi. Ponudi se Blažek, misleč, da lepa mlada kneginja bi mu vgajala. Poda se na omenjeno njivo, in tamkaj ves žalosten hodi premišljujoč, kako bi se ta stvar izpeljala. Takoj mu šine misel v glavo: „Oh da bi imel tukaj moja dva goloba, morda bi mi najbolj svetovala!“ A kakor bi trenil, priletelo je vse belo golobov; in

ni minola ura, bilo je proso že v vrečah in prvi ukaz izpolnjen.

Vesel hiti Blažek knezu pripovedovat, da je proso pobrano. Knez se čudi nad spretnostjo Blažekovo; vendar hčere mu še ne da v zakon in ona se ga tudi ni veselila. Knezov drugi ukaz je bil: izmlatiti vso njegovo pšenico v jednej uri. Ta ukaz je zopet Blažeku glavo belil: „Oh da bi sedaj imel mojo miško, ona bi mi gotovo pomagala“. A kakor bi trenil, je bilo vse sivo miši, in so poprej, kakor v jednej uri, vso pšenico izluščile, ter jo na kup znosile. Zopet vesel hiti Blažek h knezu in pripoveduje, da je pšenico že izmlatil. „Hčere še ne dobiš“, pravi knez, „ako mi ne narediš k mojej vili iz voska cesto, po kateri se bodem za naprej sprehajal in se veselil“. Blažek je zdihoval in hodil po vrtu sem in tje, premišljujoč: „Oh, da bi sedaj imel tukaj bučelico svojo, ona bi mi gotovo pomagala“. Ni prav še izgovoril, pribrenčalo že je vse polno bučelic, da so skoraj solnce zakrivale in so nanosile toliko voska ter so poprej, kakor je ura minola, imele cesto gotovo za sprehajališče knezovo.

(Konec prih.)

Smešnica 28. „Priatelj“, vpraša dijak tovariša, „priatelj, ali bi mi hotel za teden dni pripomoči s 5 goldinarji?“ „Poznam“, odgovori ta, „oj poznam te, kakor sam sebe, toda denarja ti ne morem dati“. „Zakaj torej ne?“ — „Poznam pač sebe predobro“.

Razne stvari.

(Obiskovanje.) Premil. knezoškof Mihael so se odpeljali dnes na Ptuj, ter bodo ondi gost mil. prošta Mat. Modrinjaka. Brez dvoma obiščejo pa še tudi drugo gospôdo v mestu.

(Šolski sklep.) Naučno ministerstvo je določilo, da se sklenó vse c. kr. srednje šole letos ne dne 15., ampak že v soboto, dne 12. julija.

(Železnica.) Okr. zastop v Konjicah je sklenil, da odkupi zemljo, kar je je treba novi železnici iz Poličan v Konjice na lastne stroške in prevzame tudi poroštvo za obresti 110.000 fl.

(Vpisovanje.) Na c. kr. gimnaziji v Mariboru se vsprejmejo učenci že v soboto dne 12. julija naprej od 9. ure dopoldne. Da velja to tudi za slov. oddelek 1. razreda, na to ni treba, da še opomenimo slov. stariše posebej.

(Kresovi.) Na večer pred godom sv. Cirila in Metoda je gorelo obilo kresov po Slovenskem, posebno po hribih Savinjske, Šaleške in Mislinjske doline. Lepo število jih je bilo tudi po slov. goricah.

(Šulverein.) V nedeljo je priredila podružnica nemškega šulvereina v Mariboru „v ljudskem vrtu“ ljudsko veselico, toda kakor se

sliši, v kaso šulvereina ne bode vsled nje veliko „groša“. „General šribar“ šulvereina, dr. Wolfhardt, držal se je zato precej kislo, ko se je drugo jutro vračal na Dunaj.

(„Roža v trnji.“) Da je dr. Neckermann dobil večino glasov pri volitvi mest in trgov za dež. zbor, to je g. krčmarico „h kroni“, v Žalci tako razvnelo, da mu je prec svoje veselje brzojavila v Celje. „D. W.“ jo imenuje zato pa „edino rožo v trnji“ in mi? — Nič ji ne želimo „krona iz trnja“.

(Otroški vrt.) Mestni zastop v Mariboru je sklenil, da odpre mesto k malu otroški vrt in vzprejemlje va-nj otroke brez plačila. Otroci smejo biti pa le nemški, vendar je pri tem eno, kar je hvale vredno, to, da mesto ne išče za svoj otroški vrt pomoči pri — nemškem šulvereinu. Čudno pa je, da je bilo sploh mogoče pri tej reči tudi le govoriti o šulvereinu.

(Utrinek.) V ogerski vasi Tót-Aravacz je bila huda suša in ljudem je manjkalo že po polnem vode. V tem pa je uno noč padel svetel utrinek z neba in tik pred cerkvo udril v zemljo. Iz luknje pa priteče k malu mogočen izvirek in ljudje imajo sedaj dobre in dovolje pitne vode.

(Cerkev na železnici.) V Tiflisu na Ruskem so naredili železnični vagon, na katerem je cerkev, ki vzprejme 70 pobožnikov. Cerkev ima ličen oltar in tudi 3 zvonove. Pravi se, da bodo v Rusiji več tacih cerkev napravili, posebno za čas vojske.

(Ponarejen denar.) Po okraji Marenberškem nahaja se več ponarejenih srebrnih goldinarjev in dvajsetic. Goldinarji se prepoznajo težko, dvajsetice pa se v prvem hipu izpoznajo, da so iz — svinca.

(Mašniško posvečenje.) Letos delijo mil. knezoškof Mihael sv. mašniške rede v dneh 21., 23. in 25. julija. Dobijo pa jih ti-le gg. bogoslovci a) iz IV. leta: France Brglez st. iz Št. Jurija na juž. žel; France Brglez ml. iz Ponikve; France Bratkovič iz Kapele pri Radgoni; France Kakuška iz Helčic na Českem; Ant. Kolar iz Št. Jarneja pri Konjicah; Friderik Kukovič iz Celja; France Mandeliček iz Skočica na Českem; Anton Mojžišek iz Crnotina na Moravskem; Jože Plepelec iz Središča; Jože Potovšek iz Sv. Marjete pri Rimskih toplicah; Jože Sigel iz sv. Križa pri Slatini; Jak. Tajek iz Stepanoviča na Českem; Janez Toman iz Planjc na Českem; Robert Vaclavik iz Vodnjan na Českem; Karl Wenig iz Kladova na Moravskem. — b) iz III. leta: Jože Ozmec iz Središča; L. Skuhersky iz Opočne na Českem; M. Štrkelj iz sv. Križa pri Ljutomeru in Martin Žekar iz Žusma.

(Za družbo vednega češčenja) so podarile naslednje župnije: Podsreda 15 fl.,

Loka 50 fl., sv. Tomaž 9 fl. 24 kr., sv. Lovrenc v Slov. Gor. 10 fl., Trbovlje 18 fl. 53 kr., sv. Vrban nad Ptujem 24 fl. 20 kr., sv. Peter v Savinjski dolini 17 fl. 74 kr., Celje 27 fl., sv. Jurij na Ščavnici 15 fl., sv. Peter pri Radgoni 20 fl., sv. Martin pri Vurbergu 16 fl. 30 kr.

(Tatvina.) V noči 29. junija je bilo pri urarji J. Gspaltelnu na Ptuji ukradenih 13 raznih žepnih ur in misli se, da je tatvine kriv njegov delalec, nek J. Del Logos. Le-ta jo je tudi brž drugo jutro potegnil iz Ptuja.

(Zapor.) V Mariboru so v preteklem meseci 82 oseb zaprli in je bilo v tem številu 28 žensk. Sodnji se jih je izročilo 42, ostale pa so izgnali iz mesta v domovino.

(Največji ljudje.) V Evropi so bojda Angleži, ker merijo poprek 1.74 m, najmanjši pa so Lah, katerim je poprečna mera 1.65 m. Tako računajo neko angleško društvo. Ni pa zato gotovo, če ni Angležev vzelo malo za višje, kakor so more biti v resnici.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Jak. Vidovič, kaplan pri Mali nedelji, gre za kaplana na Kapelo in ostane kaplanija pri Mali nedelji za čas prazna.

Listič upravnštva. G. D. v H. Naročnina na dolgu je od 1. julija 1889.

Loterijske številke:

Gradec 5. julija 1890: 77, 74, 4^a, 73, 13

Oznaniilo.

Podpisani generalni zastop „Unio catholica“ usoja se p. t. občinstvu naznanjati, da je gosp. Ivan Ravnikar v Mariboru, Tegetthoffove ulice, št. 18, imenovan glavnim zastopnikom za Spodnje Štajarsko našega zavoda in da je poslovanje s 1. julijem 1890 za naš zavod prišel.

V Ljubljani, dne 1. julija 1890.

Generalni zastop „Unio catholica“.

Josip Prosenec, l. r.

Specerijsko blago

najboljše kakovosti

prodaja po najnižjih cenah

Milan Hočevar

v Celji

Graške ulice št. 3.

1—12

Vabilo k izvanrednemu občnemu zboru ormoške posojilnice,

1—3

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
ki bode v nedeljo, 27. julija 1890 ob 3. uri
popoldne v Čitalnici ormoški.

Dnevni red:

1. Poročilo predstojnikovo.
2. Dopolnilna volitev:
- a) predsednikovega namestnika,
- b) enega odbornika.

Ako bi v predstojništvo bil voljen ud nadzorništva, se namesto njega voli v nadzorništvo takoj nov ud.

3. Mogoči predlogi.

Drugo vabilo.

Ako ob zgoraj navedeni tretji uri ne bi bilo za sklepanje dosti navzočih udov, se koj s tem vabilom za ta slučaj nesklepčnosti prvega zborovanja odredi v smislu § 33. združnih pravil drugo zborovanje na isti den 27. julija 1890, pa ob pol peti uri popoldne na istem mestu in z istim dnevnim redom, kakor je sprejeto za prvo zborovanje odločen.

Ormož, dne 6. julija 1890.

J. Vertnik,
knjigovodja.

Dr. J. Geršak,
predstojnik.

Išče se izurjen lovec,

kateri je ob enem, ako je mogoče, tudi vrtnar. Pisma se naj pošljejo g. Fridrichu, graščina Mirasan, pošta Celje.

2-2

J. Bendik

v Št. Valentinu, Niže Avstr.

ima edini le pravico na Avstrijsko-Ogerskem za osvetljenje usnja patentovano

tinkturo za svitljenje usnja

ne tekoči, trenutni svit ali apretura za usnje, temveč oljnati svit, od c. kr. drž. vojnega ministerstva izkušen in za c. in kr. vojsko v rabo dovoljen.

(Cena za kilo 1 gld. 20 kr., za steklenico št. 1, 1 gld. št. 2, 40 kr., št. 3, 20 kr.)

Potem za usnje prav dobro neprepuščajočo c. kr. privil.

redilno maščo za usnje

J. Bendika po sto s ričeval potrjen. (Cena za celo škatlo 1 gld., pol škatle 50 kr., četrt škatle 25 kr., osminko škatle 12½ kr. Prodajalci dobodo provizije. Zaloge so v vsacem večjem kraji cesarstva: V Mariboru pri gospodu Holasek-u in Martineu, v Celji pri g. Traun-u in Stigerju, v Gradci pri g. Korath-u itd.)

Občinstvo se svari pred ponarejenim in usnju škodljivim blagom.

8—10